

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
Sähköposti: toimisto@birdlife.fi
www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Pohjanmaan liitto
kirjaamo@obotnia.fi
PL 174, 65101 Vaasa

Asia: lausunto Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaavaehdotuksesta

Yleistä

BirdLife Suomi ry kiittää Pohjanmaan liittoa kaavaehdotukseen tehdyistä muutoksista. Pidämme myös kaavaehdotuksen suunnittelumääräyksiä pääsääntöisesti hyvinä ja luontoarvot huomioivina.

Kiitämme liittoa myös Merenkurkun tuulivoima-alueen 4 rajauksen siirtämisestä lännemmäksi pois päin Kristiinankaupungin eteläisen saariston (kaavakartassa nimellä “Suupohjan saaristo”) kansainvälisesti tärkeästä lintualueesta.

Kaavaehdotukseen tulee kuitenkin tehdä edelleen muutoksia kaava-alueen linnuston ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Närpiön-Korsnäsin merimatalikko

Kaavaehdotuksen merituulivoima-alueet Merenkurkun eteläinen merituulivoima-alue 1 ja Merenkurkun eteläinen merituulivoima-alue 2 sijoittuvat osin päällekkäin Närpiön-Korsnäsin merimatalikon alueen kanssa. Alue tunnistettiin maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi (MAALI-alue) vuonna 2023 (Ellermaa 2023). Alue on tunnistettu myös kansainvälisesti tärkeäksi IBA-alueeksi (IBA, Important Bird and Biodiversity Area), joiden luetteloon alue on hyväksytty syksyllä 2024. Alue on Suomen tärkein mustalintujen kevätkerääntymisalue ja täyttää IBA-alueen kriteerit myös pilkkasiiven osalta. Alueella on erityisestä arvoa myös monien muiden lintulajien, kuten ruokin, kaakkurin ja tukkakoskelon kerääntymäalueena.

Kaavaehdotuksessa tulee huomioida alueen merkitys kansainvälisesti tärkeänä lintualueena poistamalla sen kanssa päällekkäiset tuulivoimama-alueet riittävällä puskurivyöhykkeellä, kuten kaavatyössä on toimittu muidenkin IBA-alueiden osalta. Närpiön-Korsnäsin osalta tämä tarkoittaa eteläisen merituulivoimama-alueen 1 poistamista kokonaan kaavaehdotuksesta. Eteläisen merituulivoimama-alueen 2 osalta aluerajausta tulee siirtää lännemmäksi ja supistaa tuntuvasti huomioiden myös merituulivoimaloiden karkoitusvaikutus alueella tavattaviin lintulajeihin. Eteläisen merituulivoimama-alueen 2 osalta tulee huomioida myös sen sijoittuminen osin poikittain useiden suurten lintulajien, kuten laulujoutsenen ja vaarantuneen metsähanhen, päämuuttoreittien kanssa (Lehtiniemi & Toivanen 2023).

Tuulivoiman sijoittelu

Merituulivoima sijoitteluun on muutoksista huolimatta edelleen syytä tehdä tarkennuksia myös muualla kaava-alueella. Toistamme kaavaluonnoksesta esittämämme kritiikin koskien merituulivoiman sijoittamista matalille merialueille. Iso osa kaavaehdotuksen merituulivoima-alueista (kaavamerkintä tv1) sijoittuu edelleen varsin matalille merialueille.

Merituulivoimaa ei kuitenkaan tule sijoittaa alle 20 metriä syville merialueille, jotka ovat lähtökohtaisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiä merialueitamme (linnuille, kaloille ja muulle luonnon monimuotoisuudelle). Merituulivoimaa voidaan sijoittaa matalille alueille vain, jos alue voidaan kiistatta todeta luontoarvoiltaan vähäiseksi.

Tuulivoimaloiden rakentamistekniikka on kehittynyt, minkä vuoksi voimaloita voidaan rakentaa aikaisempaa syvemmille merialueille. Uusien valtavien merituulivoimaloiden pystyttäminen matalille merialueille on myös teknisesti haastavaa.

Esitämme edelleen muutoksena kaavaehdotukseen merituulivoimaloiden osoittamista vain vähintään 20 metriä syville merialueille.

Västervikin maatuulivoimala-alue

Kaavaehdotuksen maatuulivoima-alue Västervik (Kristiinankaupunki) muodostaa nyt itä-länsi-suunnassa yli kahdeksan kilometriä leveän esteen, joka sijoittuu osin päällekkäin monen suurikokoisen lintulajin päämuuttoreitin kanssa. Alue sijoittuu ainakin laulujoutsenen, vaarantuneen metsähanhen, merikotkan ja erittäin uhanalaisen piekanan päämuuttoreiteille. Tämä tuulivoima-alue tulisikin poistaa kaavaehdotuksesta kokonaan tai vähintään pienentää aluerajausta selvästi sen länsiosasta.

Maakunnallisesti tärkeät lintualueet

Suupohjan alueen osalta julkaistiin viime vuonna selvitys (Ellermaa 2023: Suupohjan maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) kerääntyville linnuille) maakunnallisesti tärkeistä lintualueista muutonaikaisten levähtämisalueiden osalta. Selvitys perustuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon alueen linnustosta. Selvitys ja paikkatietorajaukset ovat ladattavissa BirdLifen verkkosivuilta:

<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/yhdistysten-maali-raportit/>

Kaavaselostuksesta ja taustamateriaaleista ei käy ilmi, onko edellä mainittua raporttia hyödynnetty kaavatyössä. Pidämme tätä merkittävänä puutteena ja kehoitamme Pohjanmaan liittoa ottamaan raportin huomioon kaavan jatkokehittämisessä. Maakunnallisesti tärkeät lintualueet tulee esittää kaavakartalla kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeiden lintualueiden tapaan.

Merituulivoimaa varten tehdyt linnustonselvitykset

Peräänkuulutimme kaavaluonnoksesta antamassamme lausunnossa, että riittävät selvitykset merialueilla levähtävien lintujen osalta ovat välttämättömiä kaavan jatkotyössä. Kaava-aineiston perusteella vaikuttaa siltä, ettei kaavan yhteydessä ole edelleenkään toteutettu merilintuihin liittyviä inventointeja merituulivoimaloille osoitetuilla alueilla. Tiedot kaava-alueen ulkomerellä sijaitsevien matalikoiden merkityksistä lintujen ruokailualueina ovat siis puutteelliset. Puutteellisten tietojen vuoksi myös yhteisvaikutusten arviointi jää merkittävästi vajaaksi linnuston osalta.

Muistutamme, että Selkämerellä Satakuntaliitto toteutti maakuntakaavaa varten linnuston lentokonelaskentoja, ja Suomen ympäristökeskus on toteuttanut viime vuosina ulkomeren linnustolaskentoja helikopterilla, ja menetelmä on osoittautunut ylivertaiseksi muihin menetelmiin nähden. Kaavan jatkotyössä tuulivoimalle suunnitelluilla alueilla on myös Pohjanmaalla toteutettava ulkomerialueiden ruokailu- ja levähtäjäinventointeja helikopterilaskentoina sekä niiden perusteella rajattava merituulivoimavaraukset vain selvitysten perusteella vähäarvoisiksi osoitettaville alueille.

Riittämättömien selvitysten vuoksi on todennäköistä, että luonnoksen tuulivoimavarauksissa on mukana toteuttamiskelvottomia aluevarauksia. Lain mukaan kaavan laatijan on varmistettava kaavan toteuttamiskelpoisuus. Myös hanketoimijoilla tulee olla kaavan perusteella varmuus siitä, että varatulle alueelle voidaan rakentaa merkittävästi tuulivoimaa.

Yhteisvaikutusten arviointi on puutteellinen

Kokonaisuutena kaavaehdotuksessa osoitetaan supistuksista huolimatta huomattava määrä alueen meripinta-alasta tuulivoiman tuotantoon. Yhdessä laivaliikenteen kanssa ihmisvaikutus tulee kattamaan hyvin suuren osuuden merialueen pinta-alasta.

Pidämme kaavatyön yhteydessä tehtyä tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arviointia (FCG 2022: Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. Liite 4: yhteisvaikutusten arviointi) lintujen osalta riittämättömänä. Selvityksessä on arvioitava kattavammin maakuntakaavassa osoitettavan tuulivoiman sekä

paikallisten, pienemmän mittakaavan hankkeiden, yhteisvaikutus muuttavien ja pesivien lintujen populaatioihin, huomioiden myös kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvat hankkeet sekä muiden lintuihin vaikuttavien tekijöiden, kuten meriliikenteen, yhteisvaikutus.

Yhteisvaikutuksiin tulee huomioida kaava-alueen ulkopuolelta erityisesti sekä Suomen että Ruotsin talousvyöhykkeelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet sekä Perämerelle ja Satakuntaan sijoittuvat hankkeet, joista monet sijoittuvat samalle lintujen muuttoreiteille kuin kaava-alueen hankkeet. Lisäksi selvitystä tulee päivittää keväällä 2023 päivitetyn Lintujen päämuuttoreitit Suomessa – raportin tiedoilla. Riittämättömät perustiedot johtavat puutteelliseen arvioon.

Kokonaisvaltainen kumulatiiviset vaikutukset huomioiva vaikutusten arviointi on tehtävä nimenomaan maakuntakaavan yhteydessä.

Lisäsuojelun tarve

Kaavaehdotuksessa ei ole lainkaan huomioitu kaavaluonnoksen yhteydessä esittämiämme kehitystarpeita koskien kansainvälisiä- ja kansallisia suojeluelvotteita. Korostamme edelleen uusien suojelualueiden tarvetta ja toivomme Pohjanmaan liiton huomioivan edellä mainitut velvoitteet kaavan jatkotyössä.

Suojelualueiden ja -varausten määrää ei kaavaehdotuksessa juuri ole lisätty edellisestä maakuntakaavasta. Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut suojelemaan 30 % pinta-alastaan, ja siitä 10 % tiukasti, vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii tuntuvaa suojelupinta-alan lisäämistä myös maakuntakaava-alueella.

Kaavaehdotusta on edellä perustellun mukaisesti muutettava lisäämällä suojeltavaksi esitettäviä alueita ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita. Lisäksi tulee selvittää, miten biodiversiteettitavoitteisiin on mahdollista maakunnan alueella päästä. Suojeltavia kohteita tulee etsiä erityisesti maa-alueilta siten, että ne tukevat ekologisten yhteyksien säilymistä ja vahvistumista.

Kaavaselostuksen mukaan Pohjanmaan kokonaispinta-alasta 21 % on luonnonsuojelualueita, Natura-alueita tai luonnonalueita. Valtaosa tästä pinta-alasta on keskittynyt merialueille. Suojelukohteita tulisikin osoittaa lisää erityisesti maa-alueilta. Uusia maalla sijaitsevia suojelualueiksi sopivia kohteita ovat linnustolle tärkeiksi osoitetut IBA-, FINIBA ja MAALI-alueet. Kaavaluonnoksessa huomioitujen IBA- ja FINIBA-alueiden lisäksi luonnoksessa tulisi esittää myös MAALI-alueet vähintään luo-merkinnällä, mahdollisesti suojeluvarauksina.

MAALI-alueet paikkatietorajauksineen ovat saatavilla BirdLife Suomen verkkosivuilla:

<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/>

Aurinkovoima

Suuret, teollisen mittakaavan aurinkovoimalat ovat kiistatta maakuntakaavoilla ohjattavaa maankäyttöä. Ne ovat jopa useiden neliökilometrien suuruisia hankkeita, joiden sijoittumiseen vaikuttavat nykyisten ja tulevien voimajohtoverkkojen ja niiden liityntäpisteiden sijainti, ja joiden toteutukseen liittyy muun muassa oman voimajohtoyhteyden rakentaminen. Esitämme, että teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden sijaintipaikat osoitetaan maakuntakaavassa tuulivoima-alueiden tapaan.

Pyydämme Pohjanmaan liittoa ottamaan edellä esittämämme huomioon kaavan jatkotyössä.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Viitteet

Ellermaa 2023: Suupohjan maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) kerääntyville linnuille. Ladattavissa paikkatietorajauksineen: <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/>

Lehtiniemi, T. & Toivanen, T. 2023: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa – päivitys 2023. BirdLife Suomi ry. Ladattavissa: <https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/lintujen-paamuuttoreitit-raportti-2023-birdlife.pdf>